

Skogsdrift med taubane - Telemark

Bø i Midt-Telemark kommune

17. oktober 2024

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

13.11.2024

Taubanefylket Telemark

- Stor andel av skogen står i bratt og vanskelig
- Stor aktivitet med taubaner fra 50 - tallet og utover på 90-tallet
- Produksjon av taubaner i Vinje
- Forsøksdrifter utført av NISK (Norsk institutt for skogforskning) i Kviteseid
- Veibygging for taubane i bratt terreng
- Større og mindre taubaner, slepebaner

Skogdag i Telemark med tema taubane.

Skogsterrenget i Telemark - utfordring

- Bratt og kupert
- Varierende helning, formasjoner og lilengder
- Veibygging – varierende geologi og grunnforhold
- Tømmer og skogtilstand – vekslende volumer og boniteter
- Eiendomsforhold og størrelse

Kupert terreng i Telemark

Eksempler fra Nome og Siljan kommuner

Enkel traktorvei 150 m.o.h. i vanskelig tilgjengelig terreng ved Grasfjell i Nome.

Nordkollen 350 m.o.h., Siljan, utsyn mot Telemarks- og Vestfoldkysten

Skogsdrift i endring -

hogst med renning av tømmer i bratte ller, kjøring med hest og fløting av tømmer.

Tømmerkjøring på Flatåsen, Hedmark.

Klargjøring for tømmerfløting, Sandbrekkene i Siljan

Hogst med øks i Hvalpetjønnlia i Siljan.

Fotoer: Arne Kristoffersen

Kockums Prototyp 7t

- her vist fram i 1967

Rammestyrte
stammelunnere eller
«skiddere» drev mye
tømmer i bratt og
vanskelig terreng i
Telemark og Vestfold

Kockums «Garret» stammelunner, konstruert av mekanikeren Dwight A. Garrett, Washington, vist fram på skogarrangement i 1967. Levert med 8 tonns vinsj produsert hos Per Igland ble de raskt utbredt i Telemark og Agder og egnet for drift i terrenget der.

Foto: Arne Kristoffersen

Kockums 822 i full drift i Drangedal

Mye brukt i
bratt og
vanskelig
terreng

Kockums 820 «Garret» stammelunner til tømmerdrift i Drangedal i 2014.

Foto: Per Kristoffersen

«Heiavinsjen»

I bruk hos Fritzøe skoger fra 50-tallet og videre. Første kabelkran med separat nedsenkbar heiseline. Konstruert av skogbestyrer Arnfinn Trøim hos Treschow-Fritzøe.

Kabelkranen «Heiavinsjen» i drift hos Treschow-Fritzøe i 1966.

Foto: Arne Kristoffersen

Trøims løpekatt, konstruert av Arnfinn Trøim på 1950-tallet. Modellen levert av NISK (Norsk institutt for skogforskning) til Anno Norsk skogmuseum.

Foto: Publisert på DigitaltMuseum av Anno Norsk skogmuseum

Taubanedrift i Tinn etter stormfellingene 2001

Skogbrukssjef Dagfinn Jaren i Tinn ved siden av Steyr KSK 20 kabelkranen til Werner Stumpf, taubanedrift i 2002 i Gøystdal i Tinn.

Foto: Per Kristoffersen

Taubane i Tinn

Taubanedrift i 2002 i Håkådalen i Tinn etter vindfellingene i kommunen i 2001. Tårn og vinsj påmontert chassis av gravemaskin.

Foto: Per Kristoffersen

Tømmerdrifter med helikopter i Kviteseid

Aérospatiale
SA 315B Lama
Helikopter

Høy løfteevne i forhold til egenvekt

Tømmerdrift med helikopter i Kviteseid, Telemark.

Foto: Fylkeslandbrukskontoret, skogbrukssetaten i Telemark

Bratt terreng - Tokke

Bratt terreng i Tokke ved Barskor ned mot
Bandak drevet med bl.a. taubane og
stammelunner.

Foto: Per Kristoffersen

Bygging av veger i bratt terreng

Veibygging i bratt terreng Bandaksliene i Tokke. Bygging av veier med sprenging av fjell med borerigger om tidlig i gang i Telemark. Qmatec Drilling AS er en mekanisk hjørnesteinsbedrift i Vinje kommune og har siden etableringen av Nemek i 1966 produsert borerigger til boring til ulike formål og har hatt stor betydning for veibygging i bratt terreng over hele landet.

Foto: Per Kristoffersen

Rammebetingelser for tømmertransport i Norge

Rapport med analyse av tilgjengelig tømmer i Norge – regioner for Telemark:

- Forholdsvis lite tømmer i bratt terreng
- Økende tilvekst på skogen i det bratte terrenget
- Fra 2020 og utover
  - hogstmodent tømmer i vanskelig og bratt terreng øker
- Nå: Stor variasjon, men mye eldre og hogstmoden skog i vanskelig og bratt terreng

Miljøverdier - hensyn

- Sette igjen grupper av trær og enkelttrær
- Legge igjen død og døende ved og trær
- Sette igjen skog mellom taubanestrekk
- Ta vare på og sette igjen kantvegetasjon
- Sette grense og kantsoner for øvre del av taubanestrekk

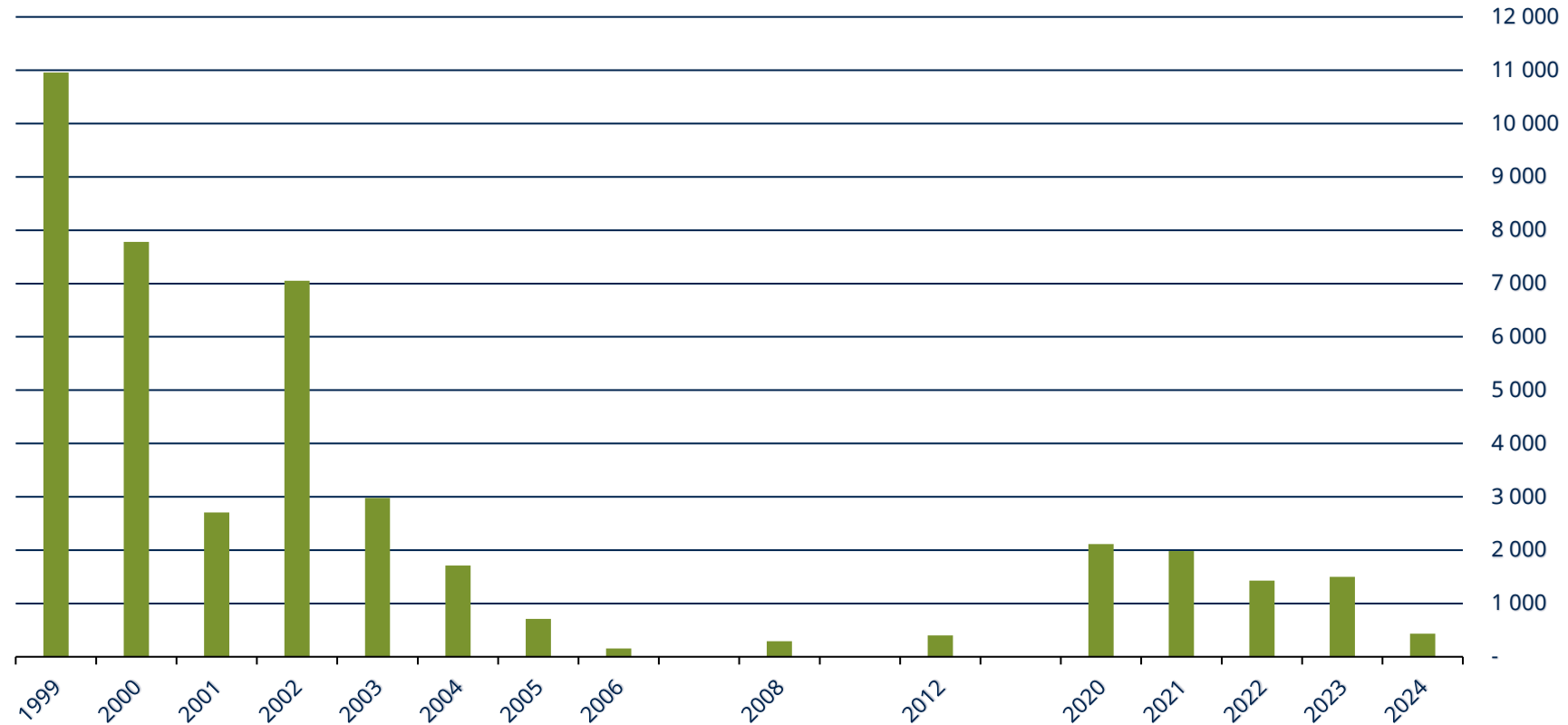
Vinsjelier i bratt terreng i Sør-Siljan ved enden av Farris hogd og drevet med kabelkran tidlig på 60-tallet, nå grodd igjen med skog. Dette området har nå registrerte nøkkelbiotoper og registrert av Miljødirektoratet som område med nasjonale arter av særlig stor forvaltningsinteresse, jf. Kilden NIBIO.

Foto: Per Kristoffersen

Tømmerdrifter m³ med taubane 1999 - 2024¹

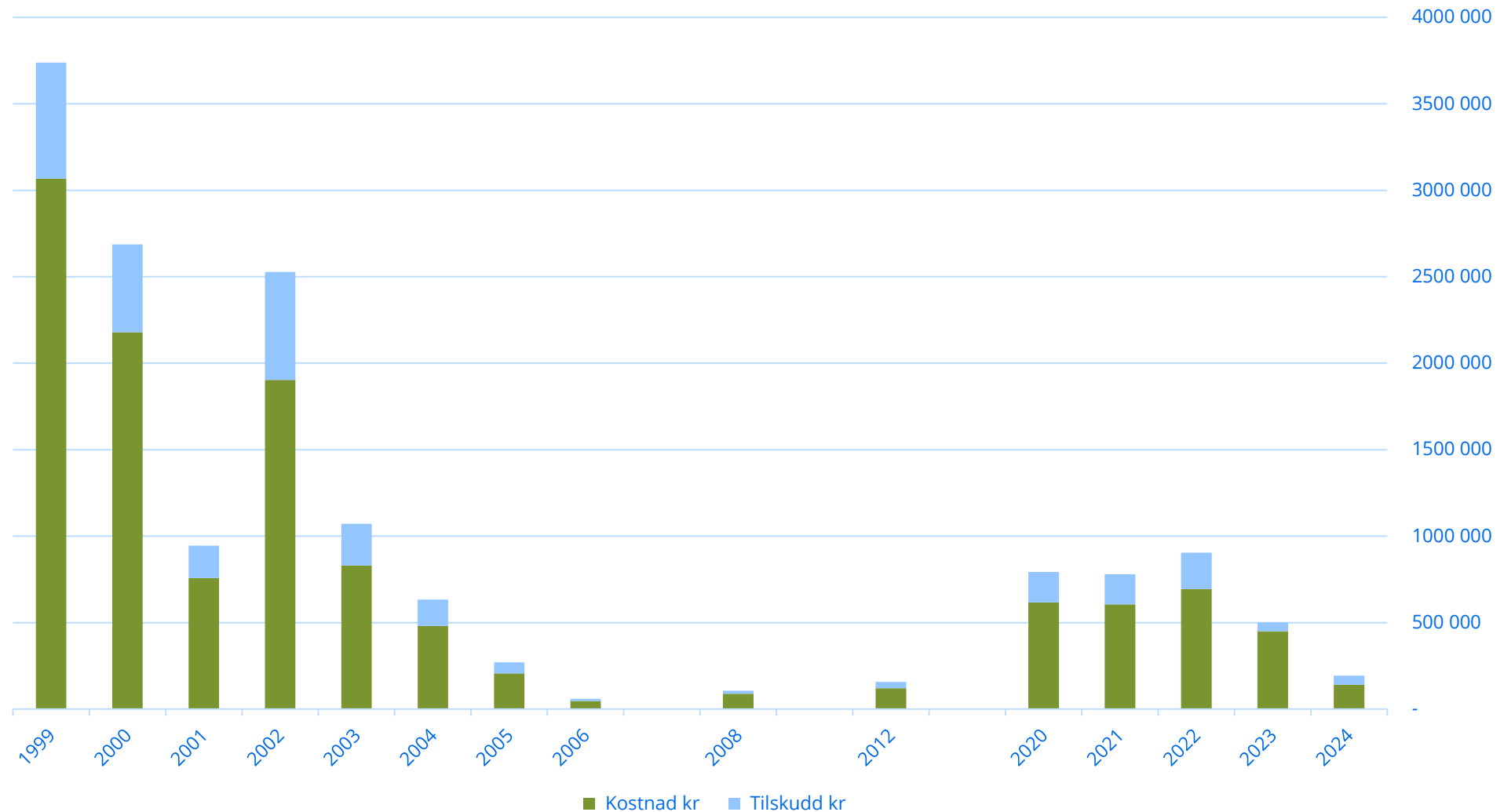
¹ Fram til 17. okt. 2024

■ Tømmerkvantum m³

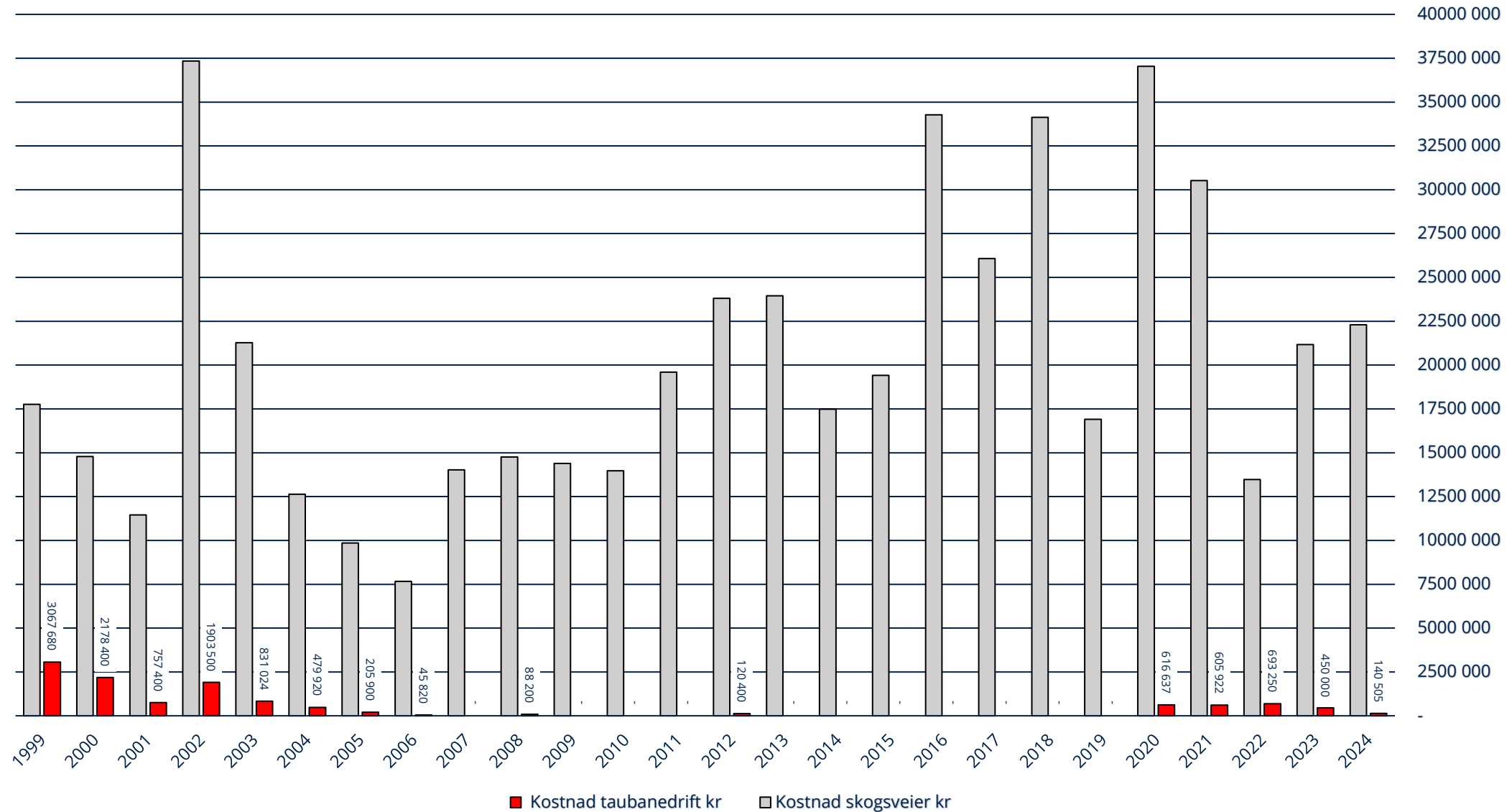
Taubane Telemark 1999 - 2024¹

¹ Fram til 17. okt. 2024

Skogsveger vs. taubane 1999 - 2024¹

¹ Fram til 17. okt. 2024

Støtteordning til taubanedrifter i Telemark

Tung taubane Kabelkran o.l.	Lett taubane Slepebane o.l.	Drift med hest	Vekslende driftssystem o.a.	Merknad
Kr/m³	Kr/m³	Kr/m³	Kr/m³	
180	150			
110	90	90	90	
	120		100	
-	-	-	-	Vurderer hvert tilfelle

Tabellen ovenfor viser eksempler på satser i 2024 fra kommuner i Telemark.

Vegen videre for bruk av taubaner i Telemark

- Vegplaner og vegbygging
  - Ombyggiging, opprusting og vedlikehold av skogsbilveier
  - Nye veger og standplasser
- Driftsøkonomi og tilskuddsordninger
- Bruk og investering i egnet taubaneutstyr
- Analyse av tilgjengelig tømmer i bratt og vanskelig terreng
- Lokalisering av aktuelle driftsområder for taubaner

